

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Steinberger Ferencz

1846—1905.

A késő éjjeli órában megdöbbentő hír érkezett az ország fővárosából. Ez a szomorú hír Dr. Steinberger Ferencz nagyváradai apát-kanonok, a budapesti központi papnevelő intézet kormányzójának elhunytát jelenti.

Azt sem tudtuk, hogy beteg volt, de akkor is leverő lenne ez a hír, ha hosszabb betegség időt hagyott volna előkészülni rá.

Hatodik esztendeje volt tagja Szent-László egyházmegyéjének, de e rövid idő alatt úgy megszerettük őt, mintha évtizedek óta a miénk lett volna.

Kiváló képzettsége apostoli buzgósága ritka lelki jósága, szép tehetségei, edzett jellemű és kedves erényei arra praedestináltak, hogy a püspöki kar tagja legyen és talán nem messze állt ettől és most jön érte a halál angyala, hogy elvigye őt körünkől.

A tanári pálya képezte életének java részét. Évtizedeken át tanítókat nevelt az egyháznak és a hazának. Később elnöke lett a kath. tanítók országos egyesületének, amely tisztelet haláláig odaadó munkával töltötte be.

A váradai litterarium stallumból másfél évvel ezelőtt a budapesti központi papnevelő-intézet kormányzására hívta meg az apostoli királyi kitüntető figyelme.

Arra termettebb embert nem találhatott volna az egész ország klérusában. Sokat, méltán sokat várt a működésétől az egyház és a haza és most, ugyszólván működése elején szólítja őt el a halál.

A litterarium-stallumot b. e. Nogálltól örökölte. A szíve is olyan jó és nemes volt, mint a Nógállé, csak ideje nem volt rá, hogy korszakos alkotásban örökítse azt meg közöttünk.

Nem szállhatunk perbe a fölöttünk örökös gondviselő I-tennel. Megnyuszunk az ő akaratában. Csak azt óhajtjuk, hogy szelleme támadjon újra növekedéseiben, kiket az egyháznak és a hazának nevelt.

Az ő nemes, elköltözött lelkének pedig, akinek a hitében nevelte a kezeire bizott ifjúságot, Jézus legyen jutalma és boldogsága!

* * *

Az elhunyt kiváló főpaprak életrajzi adataiból közöljük a következőket:

Steinberger Ferencz született Máramaros-szigeten az 1846. év november 25-én. Elemi iskoláit és a gimnázium alsó osztályait is ugyanitt végezte. 1862. évben Szatmárra a Hám-téle convictusba vétetett fel, ahol a gimnázium felső osztályait végezte. 1864-ben növendék pap lett a szatmári papnevelőben. 1866-ban az érettségi vizsgálat letétele után a budapesti központi papnevelőbe küldetett a hittudományok elsajátítására, ahol a tudományokból 1869. és 1870. években két szigorlatot állott ki.

1870-ben áldozópappá szenteltetvén, Fehér-Gyarmatra küldetett segédlelkésznek. 1871. májustól ugyanezen év október 1-ső napjáig a

szatmári püspöki aulában actuariusi tiszteletet viselt. 1871-ben tanáruul nevezetett ki a szatmári tanítóképzőbe.

1875-ben a szatmári kir. kath. férfi és nőtanítóképző intézetekhez képzőtanárrá nevezetett ki, mely minőségben máig is működött. Ugyennekkor nevezték ki a papnevelő intézetben a nevelés és módszertan tanárává, amely tisztelet 19 éven át viselte.

1876-ban a férfi és nőtanítóképző intézetek igazgatója és a Paedagógium gondnoka lett, ahol máig is működött. 1877-ben a szatmári Szentszék ülnöke és a szentszék tanügyi osztályának tagja lett. 1879-ben a hittudományok doktora lett.

1889-ben a »Szatmáregyházmegyei Irodalmi Kör«-nek alelnöke lett, amely tisztelet máig is viselte. 1890-ben a Szent István-társulat irodalmi és tudományos osztályának tagjává választották. 1891-ben a szatmári »Pázmány sajtó« társaság alelnöke lett. 1891-ben a h. zsinati vizsgáló bizottság tagjává nevezetett ki.

1892-ben a Szent István-Társulat kebelében működő tankönyv bíráló bizottság tagjává lett. Ugyanezen évben a szatmári kisdiedvönöképző intézet igazgatójává nevezetett ki, amely tisztelet ma is viseli; majd a középiskolai hittanárokat képesítő bizottság tagja lett.

1903-ban a budapesti m. k. tud. egyetem hittudományi kara bekebelezett doktorrá választotta, ugyanezen évben lett XIII. Leó Pápa Ó Szentsége t. kamarása és a szatmár-ugocsa-megyei kath. tanító-egyesület elnöke, amely tisztelet 1897-ig viselte. 1894-ben a szatmári kath. polgári iskolai tanítóképző intézet igazgató-tanárává nevezetett ki, amely minőségben máig működött. 1896-ban a kath. népiskolai tantervet revideáló bizottság tagjává nevezetett ki. 1898-ban a magyarországi kath. tanítók országos bizottságának elnöke lett. 1899-ben a szatmári kath. hitközségi iskolaszék egyházi elnökévé nevezetett ki.

1899 október 9-én nevezte ki a Felsőg

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Szomorú vigjáték.

Irta: Bill Charpe.

Az ötödik emeletről élveztem a Boulevard St-Germain fakadó platánjainak édes illatát. Az újhódó természet édes, üdítő lehe áradt felém. A lég tele volt illattal, éltető, rügyfakasztó szellővel, amely fölfrissítette fáradt agyamat. Egész éjjel a »Vercingetorix« drámám ötödik felvonásán tépelődtem és a fölkelő nap első sugarai, az édes, tavaszi illattal terhes levegő megsugta a kifejlődést. Láttam Caesar haragját, főnhangon szavaltam a csengő rimeket, zsongott előttem Cibelia marczangoló fájdalma s az elárult Vercingetorix átkozódása...

Belépett Lucie, az én édes, szép kis feleségem, aki annyi éven át megosztotta velem a nyomort, várva egy szebb, boldogsággal telt jövődőt.

— Kedves Billim, holnap házbért kell fizetni. Immár a harmadik negyed mulik fizetés

nélkül. Ha holnap nem lesz pénz, akkor kitesznek az utcára... Mit csináljunk?

Caesar, Vercingetorix, Cibelia mind elröppentek lelki szemeim elől s a parnasszus küszöbéről lezuhantam e piszkos föld képtelenül piszkos sarába.

Pérez, pénz, pénz... e nélkül lehetetlen élnem, hiszen csak nem teszem ki Lucziet annak, hogy csak egy éjet is künn az utcán töltsön.

De honnan — boldog Isten! — honnan teremtek pénzt? Ki adna nekem, szegény újságírónak, a jövő kitűnő drámairójának bármily csekély összeget is. Hiszen ma még nincs nevem, a »majd«-ra pedig a zsidó se ad!

Kétségbeesve szoritottam lázas homlokomat az ablak keresztfájához, szívem-lelkem háborgott, mint a viharos tenger s nem láttam mást, csak az én szőke fejű, kedves kis Lucziet édes, könnyáztatott, szomorú, szép kis arcát...

Tépelődéseembe verőfényes sugárként beröppent a mentő gondolat. Hiszen van pénzem

sok, biztos jó pénzem: Brunetiernél, a világhíres regény és színműírónál van vagy ötszáz frankom a rendelkezésére lefordított két-három kötet angol és német történelmi torrás munkákért.

Ez a mentőgondolat kimondhatatlan jó kedvre hangolt.

Kaczagva táncoltam körül Lucziet, a ki épp akkor préselte ki a fél liter tejet a milimáritól kontóra.

Tüstént felöltöztem és rohantam a dugdazdag Brunetierhez, akinek a pénz csak úgy hullik az ölébe.

Reggeli kilencz órakor értem hozzá. Kis palotájában — mindenki ismeri ezt ott a Square Montholon szögletén — komornyikja teljes gálában fogadott és nyájas, szinte leereszkedő mosolylyal vette át névjegyemet és alig tíz perc múlva már beeresztett ura hálószobájába.

A mester még feküdt, de nyájasan nyujtotta felém jól ápolt, fehér kezét.

Meglehető olcsó árak Hegedüs Ármin Magyar Divatcsarnokában. Közmondássá vált már ma a Magyar Divatcsarnok olcsósága.

Hol egy mrr. tenis flanel — — — — — 09 kr.	Egy teljes blousra szép plüsch flanel — — — 45 kr.	Kész blousok, aljak, alsószojnyák,
Egy ruhára loden posztó — — — — — 1 frt. 08 kr.	Egy > > jó plke barchet — — — 75 kr.	(zspónok) kötények.
Egy mtr. angol ruha kelme — — — — — 53 kr.	Egy < < zepfér excentrikus minta — 49 kr.	Hasonló olcsó árban.

Tisztelettel: **Hegedüs Ármin MAGYAR DIVATCSARNOKA** 898. Szent László-tér. (Sas-szálloda kapuja mellett)

b. e. Schlauch bibornok ajánlatára váradi kanonoknak litterorium stallumba. A püspök a váradi papnövelde igazgatójává tette. Egy év múlva a szegszárdi apáti címet kapta, 1903 augusztusban pedig a budapesti központi papnövelde kormányzója lett.

Betegsége alig két hétig tartott.

Tetemét Nagyváradra hozzák s itt temetik el az újvárosi temetőben, hol kápolnát akart magának építtetni, melynek kriptáját már tavaly elkészítette s a múlt nyáron oda is temette édes anyját. Oda kerül most ő is.

Irodalmi munkái: a) Önállóan megjelent művei: 1. Jézus Krisztus a nevelő-tanítók eszményképe, I. és II. kiadásban. 2. Vallás nélkül nincs igazi műveltség. 3. A kath. szellem a tanítóknál. 4. A nőnevelés és nőkérdés. 5. Vallás és hazafiság. 6. Az erkölcsi nevelés módszere. 7. A megsiratott Eizsébét királyné.

b) A következő című szakfolyóiratok és napi lapokba írt számos cikkelyt és cikksorozatot: Hittudományi folyóirat, Religió-vallás, Kath. pedagógia, Kath. hitoktatás, Kalauz Tájékoztató, Iskola, Népiskolai tanügy, M. állam, M. korona, Szatmár és Vidéke, Szatmár, Szamos, Heti szemle.

Majláth püspök papságához a választások alkalmából.

Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspök a papságához meleghangú szótartot intézett azon alkalmából, hogy a püspöki kar megbízásából Rómába utazott a kassai vértanúk boldoggá avatásának ünnepére. A körlevél végén az országos képviselőválasztások alkalmából néhány szót intéz papságához, melyek valóban érdemesek arra, hogy szálló ige gyanánt az egész országban visszhangra és követésre találjon. A körlevél idevonatkozó része a következő:

„A közlegő országos választások alkalmából szeretettel kérlek, igyekezzetek a rendelkezésekre álló eszközökkel, főleg pedig a jó példaadás hatalmával odahatni, hogy hűveink mindenütt kellő mérséklettel és méltósággal teljesítsék honfiai kötelességeiket. Világosítsátok fel őket, hogy lelkiismeretük szerint tartoznak

e legfontosabb polgári kiváltságukat gyakorolni és olyan egyénre adni szavazatukat, a kiről megvannak győződve, hogy az Anyaszentegyháznak ősi törvényen nyugvó jogait és szabadságát, mint hazánk létfeltételének biztosítékát védelmezni fogja, ifjuságunknak hitvallásos jellegű és hazafias szellemű iskolákban nyerendő kiképzését szíven viseli. Mondjátok meg nekik, hogy szegénytelen dolog meggyőződésüket áruba bocsátani és lelkiismeretüknek szavát az emberektől való félelmükben elnémítani. Tegyétek ezt alkalmas helyen és időben, fennálló törvényeinket, papi állástok méltóságát és hűveitek üdvét szem előtt tartva, kiknek mindegyike, bármely nézetet vallja is, a ti lelkipásztori gondotokra van bízva.»

Gazdatisztek országos készülődése a választásokra.

A Gyakorlati Gazdatisztek Országos Egyesülete — közgyűlési határozat folytán — felhívást intézett Magyarország összes gyakorlati gazdatiszteihez, hogy az új országgyűléshez felterjesztendő Emlékiratot a képviselőjelölteknek küldöttésként, vagy bizalmasan nyujtsák át, megkérve azokat, hogy megválasztásuk esetén majd a parlamentben a gyakorlati (diplomátlan) gazdatisztekre sérelmes törvény revízióját sürgezzék, a vizsgarendelést, mint meg nem felelőt és jogelleneset, hatályon kívül helyeztessék a földművelésügyi kormányfival, a törvényhozástól az idők hosszú folyama alatt elbirtokolt jogoknak — a törvény visszaható erejének megszüntetésével — érvényükbe való visszaállítását követeljék. De különösen arra is felkéri az Országos Egyesület az összes magyar kartársakat, hogy igazságos ügyükről alaposan tájékoztassák a leendő honatyákat, nehogy ismétlődjen a revízió alkalmával az a szembezőkő felületesség, mely a sérelmes s gyenge szervezeti törvénynek parlamenti tárgyalását jellemezte.

Közelebbi utasításokkal, különösen pedig az Emlékirattal — nagyobb mennyiségben is —

készséggel szolgálja a Gyakorlati Gazdatisztek Országos Egyesülete. (Budapest, VII., Baross-tér 14. szám.)

Választási előkészületek.

Nagyváradon.

A tegnapi nap főeseménye volt, hogy sors-huzás útján a szerencse ismét a függetlenségi pártnak kedvezett.

Ez nyerte meg felállási helyül a Szent László-teret, hol kényelmesen helyezkedhetnek el s könnyű a közlekedés a választási helyiséghez, ami ilyen esetekben fontos szerepet játszik.

A választási tisztviselők s a pártok bizalmi férfiai tegnap délután 4 órakor jöttek össze a pártok felállásának elintézése végett, a városház tanácstermében. Ott voltak: Mezey Mihály választási elnök, Sipos Orbán h. elnök, Hoványi Géza dr., Reismann Mór, Bordé Ferencz, Szokoly Tamás, Gerő Ármán, dr. Pácz Sándor, Beczkay Lajos, Ullmann Sándor és dr. Istvánffy István jegyző.

Az értekezlet bizalmas zártkörű volt s hosszan, fél hat óráig tanácskoztak, azonban a nyilvánosságra csak annyi hozatott, hogy a pártok elhelyezése tekintetében békés meg egyezés létre nem jötté miatt a törvény értelmében sors-huzás útján döntöttek. A sors-huzás eredménye az volt, hogy mint a múlt választáson a függetlenségi párt a Szent László-teret nyerte, míg a szabadelpvűpárt a Kossuth-utcán közlekedik s a hátsó lépcsőn jut fel a választási helyiségbe.

A függetlenségi párt tegnap este Külváros szavazó polgárait tömörítette Barabás zászlója alá. A gyűlésen, mely a Boldizsár-féle vendéglőben volt, igen lelkes hangulat uralkodott. Igen sokan vettek részt a gyűlésen Újvárosról is.

Ma este a Réten Gyagyovszky vendéglőjé-

— Kedves Charpe, mivel szolgálhatok önnek?

A szoba tele volt Iris-illattal; a sok selem, peluche és csipke azt a benyomást tette, hogy egy király hálótermében vagyok. Kissé elfogódtam.

— Drága mester — bocsásson meg — nagy bajban vagyok — egy kis pénzmagra volna szükségem — ha nem fizetek, kitesznek a lakásból — a fordításokért talán még járna valamim.

— Persze hogy jár, édes Charpe, sőt ha jól emlékszem, igen sok jár — de hát most igen rosszkor jött. Egy fityngem sincsen idehaza.

Kétségbeesve sütöttem le szememeimet. Uram Isten mi lesz most velünk, mi lesz szegény Lucziemmal?

A mester megszánt.

— Szegény Charpe, hát nagyon kell az a kis pénz?

— Az életem függ tőle, mesterem.

— No megálljon! Várjon egy pár perczig, amíg én felöltözöm, talán segíthetünk a bajon.

Fölebredt bennem a remény és vártam a kis szalonban — nem ugyan néhány perczig, de kilencz órától tizig. Akkor utra keltünk lassu, étvágyat gerjesztő sétával le a Boulevard St.-Martinra.

A Gymnase-színháznál meg kellett állni, hogy megtudjuk, mikor kerül színre Brunetier új darabja s minthogy ott voltunk a Marguerit előtt, lehetetlen volt elmenni egy kis étvágygerjesztő nélkül. Aztán haladtunk feljebb.

A Julien terraszán újra le kellett ülni, mert onnan jól lehetett látni a Vaudville-színház kijáratát s egy pár kis színész nő fölötté érdekelte a mestert. Hát itt is elfogyasztottunk egy pár üveg étvágygerjesztőt.

En csak vártam, reméltem, hogy az ígért segítség megérkezik s ezért rettenetes nagy élvezetet mutattam a mester által elém tálat életfilozófián és jövődő nagyszabásu regényeinek tárgyain.

— Dél felé az irodalom fejedelme felugrott.

— Menjünk ebédelni!

Átmentünk a Café Anglais-ba s én el-el-szoruló torokkal nyelegettem a pompás ételeket, fejedelmi italokat, mert mindig az járt a fejemben, hogy Lucie, az édes, jó kis Luciem odahaza éhezik, szomjazik.

Ebéd után a mester elvitt a Comediaba, ahol egy új darabjának a főpróbája volt és én boldogan követtem: bizonyára ott kapja meg a nekem szükséges pénzt s megbocsátottam neki, hogy a Café Anglaisban alig 60 frankot kitevő számlánkat ötszáz frankos bankóval fizette ki.

Uram Isten! Hogy megörült volna Lucie annak a 60 franknak.

Mentünk a Comediaba; a darab gyönyörű volt.

Annak kellett lennie, mert a sajtó meghívott tagjai viharosan tapsolták.

Utána a főszereplőkkel átmentünk a Café de la Regence-be egy pohár absintra, onnan a Café de la Paix-be vacsorázni.

Szerényen vissza akartam huzódni, fájt a

szívem, hogy az édes kis Lucziet oly sokáig magára hagytam, de a mester csak ragadott magával.

Elmentünk a Vaudeville-be, a hol éppen az én mesterem mesterművét adták, a hol két bájos ismerőssel találkoztam, akiket elvittünk éjjel felé vacsorázni Laruchoz, elköltöttünk készpénzben felül ezer frankon.

Reggel két óra tájt indultunk hazafelé. A Square Montholon nagyon messze volt Luractól; kocsiba ültünk. Utközben még egyszer megpenditettem reggeli látogatásom célját: hiszen a ki ezer és egy pár száz frankot kihajthat egy délután, az kifizethet egy-két száz frankot, amivel boldoggá teszi munkását és annak szomorú, kétségbeesett, éhes, szomjas, szegény kis feleségét! . . .

Mikor a square montholoni kis palota előtt leszálltunk a kocsiról, az én nagy, zseniális mesterem igen meleg, résztvevő szavakkal jelentette ki, mennyire fáj neki, hogy képtelen most tüstént tartozásának eleget tenni, no de majd legközelebb . . .

Aztán kutatni kezdett a zsebemben, hogy a kocsist kifizesse.

— Ejnye! ejnye! nincs nálam, csak egy frank, — ugyan, kedves Billi, nincs magánál egy kis pénz, hogy a kocsist kifizessem?

Egy frankom volt égen-földön, azt is odaadtam s aztán mentem üres zsebbel, üres kézzel, kétségbeesett szívvel haza, a hol Lucie várt vörösrre sirt szemekkel.

ben lesz ellenzéki gyűlés. Szónokok dr Adorján Emil, Fröhlich János stb. lesznek.

A szabadelvűpárt holnap, csütörtökön este a Zöldfában rendez összejövetelt, melyen a párt jelöltje, Hlatky Endre is jelen lesz.

*

Barabás Béla ma szerdán Békés-Csabán mond programmbeszédet, hol szintén föllépette az egyesült ellenzék. Barabás támogatására **Apponyi Albert** gróf is Csabára utazott. A nagyváradi függetlenségi párt is képviselőket küld Barabás mai csabai programmbeszédére dr Stocker József, dr Adorján Emil, dr Halász Lajos és Széles Lajos személyében.

Váradai Zsigmond akcióiban.

Dr **Váradai Zsigmond**nak annyira helyre állt az egészsége — aminek különben örvendünk — hogy hazajövet első dolgának tartja zavart és békétlenséget csinálni. **Hlatky Endréné** akar szolgálatot tenni — akit nemrégiben kiakart buktatni a kamarai elnökségből — de tegnapi cikkével, melyet a Nagyváradban közölt, olyan szolgálatot tesz, hogy Hlatky bátran elmondhatja, ments meg Uram a barátaitól, az ellenségeimmel majd elbánok magam is.

Azt mondja e cikkében Váradai, hogy ők az igazi 48-asok, mert a 48-iki törvények mind végre vannak hajtva csak a XX. t.-cz. nincs, ezt pedig éppen ők, a kormánypártiak akarják végrehajtani.

Mi ugyan így tudjuk, hogy a 48-iki törvények közül sok nincs még végrehajtva — például nemzeti hadsereg, önálló magyar bank stb., amelyeket a kormánypárt nem is igen fog végrehajtani.

De feltűnő, hogy Váradai megint a felekezeti kérdést veti bele a választási mozgalomba és éppen arra a törvényre hivatkozik, amelyből a szabadszolgálatok a szekularizációt akarják kiolvasni.

Hát elhisszük, hogy V. Zs.-nek fáj a foga ilyesmire, de azt is mondhatjuk, hogy ilyenfélével nem igen fog V. Zs. szavazókat gyűjteni Hlatky Endrénének.

A vármegyében.

A **bihari** szabadelvűpárt jelöltje dr **Tóth László**, tegnap tartotta programmbeszédét Bihar községben. A függetlenségi párt tüntetésre készült, aminek az által vették elejét, hogy csendőrségről gondoskodtak s a jelölt is a városháza termében mondotta el a beszédét, ahova természetesen csak tizenhárom próbás pártembereket bocsátottak be. A programmbeszédet nem is zavarta meg semmi, de a beszéd után a község Fő-utcáján nagy verekedés támadt a legények között. Tar József fiatal legény Nagy József gazdát, aki Tóth László drt éltette, bicskájával megszurta. A csendőrök közbelépése véget vetett a verekedésnek. Nagy Lajos sérülése nem életveszélyes. Tar Józsefet a csendőrség letartóztatta. A hangulat izgatott. Rigó Ferencz, a kerület volt képviselője vasárnap mondta el Biharon a programmbeszédét.

Ugrán Merza Márton, a Magyar Gazdák Lapjának főszerkesztőjét kiáltották ki a függetlenségi jelöltökül. A jelölt gyűlésen Merza is jelen volt, a gyűlés után Komádiba ment. A jelölt holnap kezdi meg körutját a kerületben. Merzát körutján elkísérik **Botthány Tivadar** és **Zichy J** nő grótok.

Tenkén Horti Béla függetlenségi jelölt tegnap kezdte körutját Weisz Adolf dr, a tenkei függetlenségi párt elnökének kíséretében megjelent Rippa, Mocsár, Gyanta és Tenke-Széplak községekben. A kerület székhelyén: Tenkén, a Zöldia-fogadó előtti téren, vasárnap mondott programmbeszédet. A kerületben teljes a nyugalom.

Margitta. Hétfőn este Vendeziczky százados vezetése alatt egy század gyalogság érkezett Margittára. Ebből husz ember, egy főhadnagy vezetése alatt Fótiba ment. Sehol még eddig zavargás vagy a legcsekélyebb rendzavarás sem történt. Össze-vissza annyi történt Fótiban, hogy vasárnap délelőtt a református templomban a zsoldások eléneklése után, amikor a lelkész belefogott prédikációjába s kormánypárti érzelmeivel, községre népeivel szembe helyezkedve, a politikát kezdte firtatni, a hívek mind kivonultak a templomból. Ellenben nagyon felizgatta a kedélyeket az, hogy az adóvégrehajtó Almás községbe ment s ott letelepedett s kijelentette, hogy a választások utániig el sem távozik. Hogy mi az oka exlexben az adóvégrehajtó eme nagy buzgósának, az kitűnik onnét, hogy Almás az ő 157 szavazójával mindkét pártra nézve igen fontos pozíció, mert Szatmárnak sikerült meghódítania a községet s ezért Feilitzsch báró tulbuzgó hívei a végrehajtóval igyekeznek terrorizálni a gyámoltalan románokat.

Az országban.

Az ellenzék vezérbizottsága ma egy napi szünetet tartott, mert az elnöke, Kossuth Ferencz gróf Apponyi Alberttel Jászberénybe utazott. A jelölésekről a következő hírek érkeztek az országból:

Szobránczon a disszidens gróf Sztáray Sándor ellen Gelsei Guttmann Sándor lép fel.

Az **abonyi** kerületben Gulner Gyula függetlenségi jelölt tegnap tartotta programmbeszédét Uj- és Ó-Kécskén.

Kisjenőn nem kevesebb mint öt jelölt van: Csukay Gyula szabadelvű, Szabó Imre függetlenségi, Russu S. János román nemzetiségi, Ponta Péter szociálista, Máté János ujjászervezett szociálista.

Básdon dr Daróczy kormánypárti jelölt, amikor programmbeszéde elmondására körutat tett, Tékes község szabadelvű polgárai hosszú kocsisorban mentek eléje. Visszamenet azonban a faluban az ellenzék hadja elállotta útját, kődobálással inzultálta a kísérő kocsikat. Három szabadelvű polgárnak fejét kövel beverték. A gerenyési tanítónak, aki kijelentette, hogy ő a kormánypártra szavaz, beverték a fejét. Tekintve a lakosság izgalmas hangulatát, a járási főszolgabíró felelőssége tudatában 60-60 lőből álló katonai karhatalom kirendelését kérte Sás és Magyarszék községek számára. A katonaság 18-án érkezik a két községbe és a választás befejezéseig ott marad.

Liptószentmiklósról táviratozzák: A nemzetiségi párt izgatásai folytán Liptószentmiklósról katonaság érkezett. Stodola nemzetiségi jelölt helyett dr Utrapyeny Emilt léptették fel.

Dezsről jelentik: Szolnok-Doboka vármegye központi választmánya a deési, betleni, m. láposi és nagyillondai választókerületekre nézve a választást január hó 26-ra tűzte ki. Az egyesült ellenzék támogatása céljából Kossuth Ferencz, gróf Apponyi Albert, báró Bánffy Dezső, gróf Dezsőffy Aurél és Darányi Ignác 19-én érkeznek Deésre, Hock János pedig 20-án Szamosújvárra utazik. Az előbbieket Kolozsvárra utaznak és ott tartanak beszédeket.

A **betleni** választókerületben Vanás Tamás visszalépése folytán báró **Bánffy Dezsőt** léptetik fel.

Apatinból táviratozzák: Gróf Vigyázó, dissidens a jelölt, most folytatja útját választókerületében. Tegnap este érkezett Apatinba temérdek kocsis kíséretében. A választók a lovakat kifogták és úgy vonták a hintót a Schäffer-szállóig. — A kormánypárt erősen tömörült és szilárdan áll.

Békéscsábán jelentik: Dr **Török Gábor** függetlenségi 48-as képviselőjelölt programmbeszédének meghallgatására a »Magyar király« szállóban gyűltek volna egybe a választók. Azonban a **Kecskeméthy** Ferencz pártjából nagy tömeg elfoglalta a termet és csak a főszolgabíró közbelépésére és arra a hírre távoztak el onnan, hogy ha nem engednek, úgy dr **Török Gábor** a szálló előtti téren tartja meg programmbeszédét. Erre eltávoztak és **Török** elmondta be-

szédét, mialatt kint az ellenpártiak folytonosan abczugoltak. Távozás előtt a **Kecskeméthy** pártiak közül többen a **Török** zászlókat erőszakkal el akarták venni. A rendőrség közbelépése állította helyre a rendet. A főszolgabíró a csendőrségnek 10 főre való szaporítását és egy század katonaság kirendelését kérte. A választás folyó hó 26-án lesz. A kormánypárt eddig még nem állított jelöltet.

Kézsmárkról táviratozzák: **Ludvig Gyula** M. Á. V. elnökgazdátónak, a kormánypárt jelöltjének ellenjelöltje dr **Kovács Dénes** visszalépett.

A keletázsiai háború.

Kuropatkin jelentése.

Pétervár, január 17. Kuropatkin tábornok táviratozza. Két jelentést kaptam lovasságunk támadó mozdulatairól. 10-ikén este egy fél-század dragonyosunk megsemmisített egy fél-század japán gyalogságot. A következő éjjelen zászlóaljaink a vasuti vonal egy részét elpusztították, mire két mozdony összeütközött. 11-ikén megszállottuk Niucsvangot. Az egy századból és két lovasszázadból álló japán helyőrség puskatüzelés után kiűrtette a várost. A napokban 500 waggon készletet foglaltunk el és egy tisztet, valamint 14 embert elfogtunk. Három tisztünk és 15 katonánk elesett, 10 tiszt és 40 főnyi legénység megsebesült. 11-ikén a japánok a Szeicse mellett levő vasuti vonalt Inkautól hat versznyire megrongálták. Délután 4 órakor egy japán csapat közeledett Inkaúhoz. Tüzérségünk a vasutra lőtt és a raktárakat elhamvasztotta. Csapatunk egy része a pályaudvart támadta. A japánok puskából és gépfegyverekből kezdtek lönni. Katonáink az árkokban kerestek menedéket, az elesetteket és megsebesülteket majdnem mind visszahozták.

Pétervár, január 17. Az orosz távirati ügynökség távirata jelenti Sasetunból: Egy kiküldött lovasszázad, mely a japánokat hátulról támadta meg, visszaérkezett. Az oroszok veszteségei 300 halott és sebesült. A sebesülteket visszahozták. A portyázó csapat nagy hatást tett a japánokra.

A japánok bevonulása.

Port-Arthur, január 17. A japánok bevonulása három óráig tartott. A hadoszlopok hossza három angol mértföld hosszú volt. A Csiusi falutól északra levő sikon istentiszteletet tartottak az elhunyt japánokért. Az ünnepségen az egész japán hadsereget képviselő csapatok vettek részt.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Jan. 22. Képviselői beszámoló.
Jan. 29. Kath. Kör közgyűlése.
Febr. 12. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 25. Kath. Szabad Liceum estélye: dr **Károly Irén** előadása.
Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Apr. 6. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély.)

* **József főherczeg.** Fiuméből táviratozzák budapesti tudósítónknak: **József főherczeg** állapotáról. Ma délelőtt 10 órakor **Kiselják** doktor udvari orvos a következő jelentést tette: Éjjel nyugtalan, állapotában változás nem történt. **Kiselják.**

* **A boritaladó megváltása.** Nagyvárad város adóügyosztályában most folynak a tárgyalások a boritaladó megváltása ügyében. Eddig is szép számmal jelentek meg a fogyasztók s termelők a tárgyaláson s egyezkedtek ki általánosságban, ami nagyon előnyös a magánfogyasztókra. A kiegyezéssel sietni kell, mert még csak ma szerdán ül össze a bizottság Lukács Ödön adó és pénzügyi tanácsos elnökelete alatt.

* **Nyugalomba helyezett huszárszázados.** A király ő Felsége a Vilmos császár nevét viselő 7. számú huszárezred egyik derék tisztjét, jobaházi Döry László báró századost várakozási illetményével nyugalomba helyezte.

* **Uj biharmegyei csillagkeresztés hölgy.** A Budapesti Közlöny legújabb száma közli, hogy Mária Jozeta főherceg asszony ő cs. és kir. apostoli Fensége gróf Stubenberg Józsefné szül. Gudenus bárónőnek a csillagkereszt-rendet adományozta. A bárónő nemrég lépett frigyre Székelyhid nagyközség nemes tulajdonságokkal megállított földesurával, gróf Stubenberg Józseffel s így a boldog házasságát első napjait sugarazza be még jobban a legfelsőbb helyről jött ritka kitüntetés.

* **A katonatartási kötelezettség megváltása** ügyében Rimler Károly polgármester a következő felhívást bocsátotta ki:

A katonai beszállásról és katonatartás megváltásáról alkotott városi szabályrendelet alapján az egyes házakat illető férőhely kimutatások elkészítettvén illetőleg kiigazítván, azok a mai naptól számított nyolcz napon át a katonai ügyosztály 32. sz. hivatali helyiségében oly felhívással tétetnek ki közszemlére, hogy az ezen kimutatásokban megállapított katonakötelezettség ellen 8 napon belül Darvassy Lajos tanácsnokhoz felszólamlás adható be.

Ezen alkalomból különösen felhívom az érdekelt háztulajdonosok figyelmét azon körülményre, hogy a katonatartási kötelezettség a kivett katonák mindenike után évenként február hava 15-ik napjáig a városi pénztárba befizetendő öt korona illetékekkel megválthatós az esetben az illető ház a katonatartási kötelezettsége alól — rendkívüli körülményeket kivéve, — a befizetés évére felmentetik. Február 15-től történhet megváltás esetén a kivetet katonák után egyenként nyolcz korona illetékek fizetendő.

Mint hogy a megváltási illetékek beszállási-alap címén összesítettnek és a gyakorlatokra korlatokra bevonuló vagy átvonuló katonaság elhelyezésére szolgáló barakk-épületek emelésére fordítanak: kettős czélt ér el a lakosság azzal, ha a katonatartást megváltja, mert egyrészt a fizetés évében háza a beszállás alól mentesítve lesz másrészt a befizetett összeggel a katona beszállás terheitől való végleges megszabaduláshoz nyújt segédkezet.

Felhívom ennél fogva az összes háztulajdonosokat, hogy ingatlanukat terhelő katonatartási kötelezettség iránt érdeklődni, kivetési lajstromokat megtekinteni s a tartási kötelezettség megváltása tekintetében idejekorán intézkedni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1905. jan. 10.

Rimler Károly,
polgármester.

* **A szérum gyógymód eredménye.** Hogy a gyermekek réme, az eddig évenként oly sok áldozatot követelő járványos betegség a difteritisz ellen mily fényes eredménnyel jár a szérummal való beoltás, mutatja dr. Baróthy Ákos városi főorvosnak a szérum gyógymód 1904. évi eredményéről a város polgármesteréhez tegnap betérjesztett jelentése. E szerint a város területén 1904-ben gyógykezelte százhárom difteritiszes beteg, ezek közül csak kilencz halt meg. A Szent László járvány-

kórházban pedig százhatvannégy beteg volt gyógykezelés alatt s tizenhat híján sikerült őket megmenteni az életnek a szérummal való beoltással.

* **Özet akart lopni.** Tegnap este Maár és Szabó főutczai üzlete előtt Paczalos Pável rozott multu egyén egy özet felkapott s odább akart vele állni. A lopást azonban észre vették az üzletben és két segéd utánna iramodott Paczalosnak, akit a Lévai-féle könyvkötőtelep előtt utolértek. A tolvaj dulakodni kezdett a két segéddel és kést is rántott rájuk. A nagy lármára azonban rendőrök is jöttek elő, kiknek segítségével sikerült lefegyverezni Paczalost, kit aztán megkötözve kísérték a rendőrségre. A jómadarat a rendőrség még tegnap átadta a királyi ügyészségnek.

* **Elhunyt hentesiparos.** Résztvétel értesülünk, hogy a nagyváradai iparok egyik derék általánosan ismert és becsült hasznos tagja, Babrik József hentes hétfőn éjjel hirtelen szívszélhűdésben elhunyt. Senki, ő maga sem sejtette, hogy a halál ott settenkedik háta mögött, hétfőn este is vendége volt, kedélyesen vacsoráztak s 11 óra tájban hirtelen összeesett, s a természetes, életerős, edzett javakorbéli ember pár pillanat alatt csendesen elhunyt. Az ipartestület ügybuzgó előjáróját gyászolja az elhunytban. A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Babrik Józsefné szül. Pánczél Erzsébet és gyermekei: Babrik József, Mariska, János, István és Erzsébet egy a maguk, mint apósa és anyósa; Pánczél-András és neje, valamint testvérei: Bogye Pálné született Babrik Krisztina, Nagy Károlyné szül. Babrik Mária. nemkülömben az összes rokonok nevében is, legmélyebb fájdalommal tudatják a szerető jó férj, illetve édes apa, vő, testvér, rokon és jó barátak, Babrik Józsefnek f. évi január hó 16-án, életének 46-ik s boldogházassága 18-ik évében hirtelen történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai ugyane hó 18-án, d. u. 3 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint Kis-Pecze-utca 165 sz. gyászháznál beszenteltetni s a Központi temetőben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1905. január 17. Béke hamvaira

* **A boritaladó leszállítása.** Minden valószínűség szerint mielőbb be fog következni a boritaladó leszállítása. Nemcsak a földművelésügyi miniszter karolja föl ezt az eszmét, hanem a pénzügyminiszter is foglalkozik vele. Erre enged következtetni a kereskedelmi kamarához intézett azon kérdése, vajjon van-e kilátás arra, hogy az adó leszállítása folytán a kamara területén a borfogyasztás emelkedni fog? Kétségtelen, hogy a kamarák tudni fogják, mily feleletet adjanak, hogy a bortermelők szempontjából nagyfotosságu kérdés minél kedvezőbbben oldathassék meg. A pénzügyminiszteri kérdése tegnap érkezett meg a nagyváradai kamarához

* **Szerencsétlenség a benzines lámpával.** Könnyen végzetessé válható baleset történt tegnap délután egyik Szent-János-utczai háznál. A vízvezeték-kut befagyott s Fehérvári bádogshoz küldtek segítségért. A bádogos két inast küldött a házhoz. Az egyik benzines lámpával le is ereszkedett, hogy munkáját elvégezze, azonban a benzines lámpa fölrobbant s a gyerek, arcán súlyos sérüléseket szenvedett. A mentők szállították el s részesítették segélyben.

* **Megfagyott utas.** Töketeresbről jelentik, hogy a nagy hófúvás következtében a vonatok S.-A.-Ujhely és Varannó között rendetlenül közlekednek. Szacsur község előtt a vasut nyolcz méter magas hótömegben elakadt. Az utasok közül egy a nyílt pályán megfa-

gyott. Tudósítónk jelentése szerint a megfagyott utasnál második osztályra váltott jegyet találtak. Volt nála pénzérték és aranyóra lánczostul. Belső zsebében Budapestre címzett levelet találtak, de nem tudták megállapítani, hogy a címzettel azonos-e.

* **Tolvaj kereskedő segéd.** Holczer János kolozsvári illetőségű faczér kereskedő-segéd még december 23-án beosont Gyémánt Mihály földbirtokos Fő-utczán levő lakásának előszobájába és innét egy száztiz korona értékű télikabátot lopott el. A mult napokban aztán beállított Gyémántékhöz a kabáttal és elmondta, hogy éppen most vette 10 koronáért egy ismeretlen embertől, de miután megtudta, hogy a kabátot innét lopták el, ime visszaszolgáltatja, de kéri, hogy tiz korona kész kiadását térítsék meg. A házbéliek tegnapra rendelték oda a pénzért Holczer, aki azután 10 korona helyett a rendőrség vendégévé lett. A rendőrségen némi habozás után beismerte, hogy csakugyan ő lopta a kabátot, de mint mondta, — nagyon megbánta a tettet és jóvá karta tenni azzal, hogy visszavigye a kabátot. Tiz koronát pedig csak azért kért, hogy ne járt légyen hiába kétszer is abba az idegen szobába. A töredelmes bünbánatot szinlelő tolvajt zár alá helyezték.

* **Az osztálysorsjáték** tegnapi húzásán a következő számokat húzták ki — nyere-ményvel:

20.000 koronát nyert: 34936.

10.000 koronát nyertek: 9038 11159.

5000 koronát nyert: 51937.

2000 koronát nyertek: 2424 56993.

1000 koronát nyertek: 56617 60908 66408 98625.

500 koronát nyertek: 43 4323 9636 15969 17481 21476 23526 25140 25442 26392 29389 30371 33891 35791 36732 37802 28837 38986 41595 44163 57037 57959 62303 65087 67201 67457 68113 68792 71640 80301 86732 87087 87191 87338 88185 89486 90040 93030 97593 98625 99432 101484 101876 102058 103160 103746.

A többi kihuzott számok 130 koronát nyertek.

* **Hirtelen halál.** Szabó Sándor gálospetrii lakos tegnap az utcán hirtelen rosszul lett; összeesett és meghalt. Az orvosrendőri bonczolás megállapította, hogy a szerencsétlen ember halálát szívszélhűdés okozta. A nagyváradai kir. ügyészség megengedte a hulla eltemetését.

* **Jótekonyság.** A biharmegyei és nagyváradai nőegylet által fenntartott Erzsébet leányárvaház és női menház karácsony fájára kegyes adományokkal hozzá járultak:

Özv. báró Gerliczy Félixné ivén: Diósy Lajosné 20 kor., Moskovits Mór és Fiai 20 kor. és egy üveg rum, László és Hunyadi gőzmalmi részvénytársaság egyesület 4 zsák liszt, 2 zsák árpa gyöngy. Moskovits Adolf és Fiai 2 zsák liszt, 1 zsák árpa gyöngy, Emilia gőzhengermalom 1 zsák buza liszt, özv. gróf Batthyány Józsefné 5 kiló kávé, Plander Sámuel 10 koszu füge, 25 mézes kalács, 26 narancs, 6 liter tej, Püspöki uradalom 4 nyul, Bujanovits Etelka 1 zsák dió és czukorkák, Bleyer Lajosné 2 zsák burgonya 1 zsák kenyér liszt, báró Gerliczy Ferencz 4 nyul, N. N. 2 kor., báró Luzsinszky Lenke 5 kor., Gyurkovits Kornélné alma, dió és aszalvány, Kovács Béláné 2 kor., Hadapródiskola parancsnoksága 40 kor., ifj. gróf Wenkheim Frigyesné 200 kor., özv. báró Gerliczy Félixné 20 kor., 39 drb kalács, 1 fazék szilva iz, 16 üveg paradicsom, 6 üveg bor, özv. Des Escherolles Kruspér Sándorné 1 zsák dió és 1 kosár alma, Vucskics Julia dió, narancs és füge, Stark Róza narancs és füge, Kenéz Sándorné 1 putton alma, Bazárból 1 doboz karácsonyfára dísz és 2 baba, Lakatos Jánosné 100 drb sütemény és czukorka.

Özv. Grunwald Henrikné ivén: H. Y. 10 kor., B. V. 10 kor., Isten nevében 20 kor., dr

Bognár István 20 kor., Bundala Mihály 10 kor., Karsch Lollion 10 kor., Andrassy János 10 kor., Fetser Antal 10 kor., Butyka Lajosné 4 kor., Molnár Lajosné 4 kor., Kiss Károly 1 karácsonyfa, 2 doboz cukorka, narancs, alma, szt.-János kenyér, füge. Winkler Jozefin 1 zsák burgonya, 4 drb szappan, 6 liter bab, 6 liter kása, aszalvány, 17 drb káposzta és 10 l dió, Herschmann Fülöpne 2 kiló cukorka, Müllerné cukorka disz, Fröhlich Józsefné 50 drb. mézes, Huzella Gyula többféle játékot, Bihari Józsefné 6 pár kolbász, töltelék és 2 liter zsír. Markovics Antalné 20 liter zsír, Knapp Ferenczné 2 putton alma, Voszka Ferenczné aszalvány, Pekánovits Imréné 1 zsák burgonya, Zlinszkyné 2 nyul, 4 üveg bor, Grunvald Henrikné 2 kiló cukorka, 36 narancs, 6 üveg befőtt, 4 üveg bor.

Mezey Vilma ivén: Sal ferenczné 10 kor., özv. Polgár Gyuláné 10 kor., Bihar Nagy Bajom 20 kor., Hlatky Endréné 4 kor., Kugler Albert 10 kor., Andrányi Károly és fiai 10 kor., Fuchsel Jakabné 6 kor., Pally Lajosné 4 kor., dr. Márkus Lászlóné 9 kor., Papp György 2 kor., dr. Szolcsányi Hugóné 2 kor.

Özv. Kunyhóssy Jánosné ivén: Dr. Martonffy Bogdánné 2 kor., dr. Stokker Józsefné 2 kor., Papp György 2 kor., Nadányi Jenő 1 kor., dr. Kiss Döméné 2 kor., Rosenzweig Róza 1 kor., Fehér János 1 kor., Lévai Zsigmondné 2 kor., Giraud Vilma 1 kor., Kolosváry S-né 1 k., Láng József írószerek, Erdődi H-né 1 doboz cukorka özv. Schmarda E-né 2 k. Stern Miklósné 1 kor., Peiser Károlyné 1 kor., Nizsalovszkyné 1 kor., M. M. 1 kor., Váli Ilonka 1 kor., Varga Ákosné 1 kor., Voinovicsné 1 kor., Havasy Zsigmondné 2 kor., özv. Pfalizné 2 kor., Krniser Jánosné 1 kor.

A nemes adakozóknak hálás köszönetét fejezi ki az egyesület elnöksége.

* **Elveszett** Kapuczinus-utcán az Eche rolles-féle háztól a Szent László-téri gör. keleti holdas templomig egy arany pecsét-gyűrű. Becsületes megtaláló ha a gyűrűt átszolgáltatja tulajdonosának *Des Echerolles Kruspér* Sándor hadnagynak, illő jutalomdíjban részesül.

x **Daltársulat,** a Szabó Gyula, vendéglőjében *Szücs Laczi* Nagyváradon már előnyösen ismert igazgató, *kitűnő társulatával* ma kedden 17-én és a következő napokon, *Szabó Gyula körös-utczai* 1-sz. vendéglőjében, mely ezen alkalomra teljesen átletett alakítva

fényes előadást tart.

Uj válogatott családi műsorral.

Előadás kezdete 1/2 9 órákor. A n. é. közönség becses pártfogását kéri, mely tisztelettel *Szücs Laczi* igazgató. Izletes étel és italoktól s annak gondos kiszolgálásáról *Szabó Gyula* vendéglős gondoskodik. Körös-utczai 1. sz.

IRODALOM.

Zászlónk. Most jelent meg a Zászlónk című ifjúsági folyóirat legutóbbi száma igen érdekes, dus tartalommal. *Proháska* Ottokár dr a Niagara-vizeséről ir tudományos szempontból is igen kiváló ismertetést.

A kitűnő folyóirat — mely számos jól sikerült illusztrációt is hoz — nagyobb cikket közöl több neves katolikus írótól. A Zászlónk most megjelent számának tartalma a következő: A régi aranycsinálók titkából — írta; *Török Mihály* dr. A szentírás földje és népe — írta: *Aubermann* Miklós. Nagyszonyunk (költemény) — írta: *Ozoray* István Mit hirdet a napos lobogó Port-Arthur ormán? — írta: *Izsóf* Alajos. Az ország angyala (költemény) — *Varsányi* Lajos. Emlékezzünk a régiokról... — írta: *Sebők* Imre dr. Fohász (költemény) — írta: *Ozoray* István.

A Zászlónk közli *Fischer-Colbric* Ágost kassai segéd püspök arczképet.

A kitűnően szerkesztett folyóirat ára egy évre 2 korona.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Troubadour.

Csütörtök: Heidelbergi diákélet.

Péntek: Heidelbergi diákélet.

Szombat: Kis szökevény.

Vasárnap: Piros bugyeláris.

A görög rabszolga. A kedves zenéjű Görög rabszolgát a rendes sikerrel adták tegnap, csak egy volt rendetlen: az összjáték. Olyan akadozások, megbicsaklások fordultak elő, mint egy főpróbán, nem a talán 20—30-ik előadáson. Ezt leszámítva, a siker nem volt fukar. Bérczinék, Szatmárynak pompás volt a humora, Vlássák Vilmának, Horváthnak a hangja, Aradi Aranka is pompásan elemében volt, Agnelly Irén pedig a fölötté szellős kosztümben tüzzel, sikeresen tánczolt, sőt piczi hangját is jól érvényesítette — meg lehetett tehát elégedve az előadással a közönség, mely egyébként fölötté csekély számmal érdeklődött a sokszor látott operett iránt.

Troubadour. Ez a rika szép zenéjű opera kerül ma színre a Szigligeti színházban. Vlássák Vilma, Békeffy Horváth, T. Pogány Jankával a főszerepekben.

Heidelbergi diákélet. A budapesti Vigszínház darabja: «Heidelbergi diákélet» cz. vigjáték lesz a Szigligeti színház legközelebbi premierje. Naponta folynak a próbák az ujdonságból, amelyre nagy gondot fordít a színház igazgatója, s egy gyönyörű látképű új díszletet is festetett rá, Heidelberg látképével. — A premierre már ma délután 3 órától lehet jegyeket előre váltani.

Előkészületre kitűzetett: «Az aszfaltbetyár» énekes bohózat. «János-vitéz» és «Bebe herczegnő» operettek.

Szigligeti-Színház.

Ma, szerdán 1905 január 18-án,

TROUBADOUR.

Operett.

BEJÁRÁSI ÁR: Nagypály 14 koron. Első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Szőnye 3 kor. Korszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Székelyülés 1-ső sor 1 kor. 30 fill. Közép 2-ik sor 1 kor. Székelyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártzék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy színpad 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnál 7 órákor.

Kezdeté fél 8 órákor, vége 10 órákor

Holnap, csütörtökön, január hó 19-én:

Heidelbergi diákélet.

Vigjáték.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Január 21. A biharmegyei nőegylet thea-estélye a Zöldfában.

Január 22. A 48-as népkör bálja a Zöldfa-szálodában.

Január 29. Református bál a Fekete Sas nagytermében.

Február 2. A biharmegyei nőegylet álarcos bálja a Csarnokban.

Február 5. A kath. legényegylet bálja a Zöldfában.

Február 18. Várad-velencei kath. kör bálja a Zöldfában.

Mulatság Pecze-Szöllősön. A Pecze-Szöllősi Olvasó-Egylet saját könyvtára javára 22-én, vasárnap az ujonnan restaurált sörcsarnok, vagy Jéggincze helyiségében zártkörű táncvigalmat rendez. A mulatság kezdete este 7 órákor. Belépti-díj személyenként 1 korona. Felülfizetéseket köszönettel fogadnak és hirlapilag nyugtáznak.

Igazságszolgáltatás.

Az esztári verekedés.

— Esküdtszéki főtárgyalás. —

A királyi törvényszék tegnap folytatta az esztári verekedési ügyben a főtárgyalást.

A tárgyalás megnyitása után a kérdések megszövegezéséhez fogott a törvényszék. Ugy a védő mint a királyi ügyésztől feltett kérdések el lettek fogadva.

A perbeszédnek elhangzása után az esküdtek határozat hozatalra vonultak vissza. Rövid tanácskozás után meghozták a verdiktjüket mely marasztaló volt *Kéri* Istvánra nézve; az esküdtek bűnösnek mondották ki őt halált okozó súlyos testi sértés büntetésében. A királyi törvényszék a verdikt alapján 4 évi fegyházra ítélte *Kéri* Istvánt.

Az ítélet ellen a védő semmisségi panaszt jelentett be.

Az állandó házadómentességben részesülő házak állami adója.

A közigazgatási bíróság a következő érdekes ítéletet hozta: Az 1868 évi XXII. t.-cz. 2. §-ában elősorolt épületek s ezek közt a katonai laktanyák és kórházak általában adómentesek, az 1879. évi XXXVI. t.-cz. 18. §-a szerint pedig azok az épületek, melyeket valamely község, vármegye, az ország vagy magánszemély által az ezen törvényben megállapított megtérítések élvezete mellett állandóan katonai beszállásolás céljaira szánvák, ezen rendeltetésük tartamára a házadótól és az általános jövedelmi pótdadótól mentesek és a most szóban forgó épületre vonatkozólag a királyi Kincstárral kötött bérleti szerződés is biztosítja a bérbeadónak az említett 1879. évi XXXVI. t.-cz. 18. §-ával megadott adómentességet.

Ezek szerint az e célra készült épületek házbére után házadó egyáltalán nem vetendő ki és így ezen házbérbijövedelemre községi adó sem vethető ki, mert a panaszolt határozatban felhívott adótörvények hivatalos összeállításának a házadóra vonatkozó 113. §-a nem az államadótól való állandó adómentességben részesített, hanem az ideiglenes adómentességet élvező épületekre vonatkozik és így, habár a fentebb idézett 1868. évi XXII. t.-cz. és 1879. évi XXXVI. t.-cz. sincs is kimondva, hogy az állandó adómentességben részesülő épületek után községi adó nem jár, ezen adó még sem vethető ki, mert hiányzik az 1886. évi XXII. t.-cz. 130. §-a értelmében a községi adó kivethetésére szükséges előírása; amely előírás az ideiglenes adómentességben részesített épületeknél az általános jövedelmi pótdadónak, mint szintén állami adónak kivethetése céljából mindig megtörténik, de az állandó adómentes házakra, különösen pedig a katonaság elhelyezésére szolgáló épületek bérbijövedelmére az idézett törvény szerint általános jövedelmi pótdadó sem lévén fizetendő, — állami házadó egyáltalában elő nem iratik és így általában nem létező az az állami adó, a melynek arányában az 1886. évi XXII. t.-cz. 130.

§-a szerint a községi adó kivihető lehetne — eltérőleg az ideiglenes házadómentességtől, hol az állami házadó tényleg kivettetik és csak annak fizetése alól van a tulajdonos fölmentve — az állandó házadómentes házak után községi adó ki nem vehető. (582—1904. K. sz.)

TANÜGY.

Értesítés. A f. hó 7-én megkezdődött beiratások az 1904—1905. tanév második felére, már csak 19-ig tartanak, ezen napon túl már csak a tanári karhoz címzett kellően indokolt folyamodvány alapján lehet főlvételnél helye. Kelt Nagyváradon, 1905. jan. 17. Dr. *Bosóky* Alajos, kir. tanácsos, jogakadémiai igazgató.

TÁVIRATOK.

Apponyi programbeszéde.

Budapest, jan. 17. (Saj. tud. táv.)
Apponyi Albert gróf ma délelőtt *Kossuth* Ferencz társaságában Jászberénybe utazott, hol programbeszédét mondotta el. Apponyiék fél 9 órakor érkeztek Hatvanba, hol a jászberényiek harmincztagu küldöttsége várta őket. Apponyi, a küldöttség vezetőjének üdvözlő beszédre válaszolva, örömeinek adott kifejezést, hogy oly férfival jöhetett a jász. erényiek közé, aminő *Kossuth* Ferencz.

Gróf Apponyi Albert 10 órakor érkezett Jászberénybe s egyenesen a Lehel-szállóba hajtatott, melynek nagytermében óriási közönség előtt mondotta el programbeszédét.

Őnök nagyon jól tudják — mondta Apponyi — hogy egész életemen keresztül a 67-es kiegyezés alapján küzdöttem, a nemzet igazáért. Huszonötven keresztül — mióta a várost szerencsés vagyok képviselni a magyar parlamentben — mindig bíztam benne, hogy a nemzet a 67-es alapon mindent ki fog vinni magának, amihez joga van. De a mestáni kormányférfiak osztrák szellemben értelmezik a kiegyezést; azt csinálják az országban, a mit a bécsi udvar parancsol. Ezt a politikáját a kormánynak nem nézhettem tovább s azért léptem szövetségre a 48-as párttal. (Éljenzés.)

A kormány azt mondja, hogy csak a házszabályrevizióért jött létre az egész egyesülés. Nem azért, hanem mert a haza veszélyben forogott. A magyar nemzet csak akkor lesz boldog, ha csak personál uniót fog kötni bennünket Ausztriához. (Hosszantartó, lelkes éljenzés.)

Apponyi után *Kossuth* Ferencz beszélt. Nagyon örül, hogy Apponyi rálépett arra az útra, mely a nemzet boldoguláshoz vezet.

A kormány elnöki székben jelenleg egy felbomlott idegzetű, be képzelt fiatal ember ül, akinek arczképe minden bécsi kirakatban látható. A kit Bécsben annyira megbecsülnek, az nem lehet olyan ember, ki a magyar nemzet boldogulását akarja.

A personál unió ha létre jön, Magyarország boldogulásának útja nyitva lesz. (Éljenzés.)

Combes lemondása. — Brisson miniszterelnök.

Páris, január 17. (Saját tud. táv.)
Combes Loubet elnöknek már vasárnap jelentette be szóbelileg a kabinet lemondását. A lemondás tegnap írásbelileg is megtörtént, ezt ma formászerűleg bejelentik a kamarában. Az elnök már az új miniszterelnök személye iránt is határozott és a jelöltel megegyezésre jutott. A formalitások megtörténte után valószínűleg már holnap bejelentik a kamarának, hogy az új kabinet megalakítására Brisson kapott megbízatást.

Presszió.

Budapest, jan. 17. (Saját tud. táv.)
Apatinból feljelentés érkezett az ellenzéki vezérőrbizottsághoz arról, hogy ott *Salgó* László bírósági hivatalnokot — azért, mert ellenzéki vezérember — hivatalból felszólították, hogy azonnal kérje áthelyezését Kassára.

Az ellenzéki vezérőrbizottság ügyvédeknek adta ki az ügyet, hogy megindítsák az eljárást a rábeszélők ellen.

Elhalt nagyhercegnő.

Weimar, jan. 17. (Saját tud. táv.)
Karolina szász-weimari nagyhercegnő ma reggel 6 óra után elhunyt.

Megkergetett képviselő jelölt.

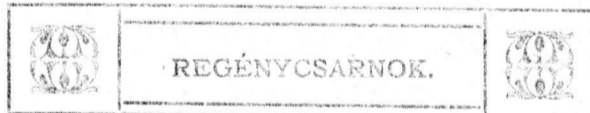
Budapest, jan. 17. (Saját tud. táv.)
Nyarád-Szeredáról írják, hogy ott *Dózsa* Elek kormányparti képviselő jelölletet program beszéde elmondásakor megkergették a függetlenségiek. Megyoroson pedig kövekkel dobálták meg Dózsa-t. A kerületbe két ezred katonaságot küldöttek, hogy a netáni zendüléseknek elejét vegyék.

Kisiklott vonat.

Bécs, jan. 17. A lapok jelentik Brünnből reggel nyolcz órakor induló brünn—bécsi gyorsvonat sintörés következtében Bernharzthal és Hohenau közt kisiklott. 16-an, köztük ketten súlyosan megsebesültek.

Nagy hideg Angliában.

London, jan. 17 Angliában már évek óta nem volt oly hideg, mint tegnap. Mult éjjel a fagy átsapott langyos időjárásba. Heves hóviharban a part körül több hajó elsüllyedt. Attól tartanak, hogy sok ember pusztul el. A Wight sziget előtt elsüllyedt egy kis francia vitorlás. Legénységét a parttól látták vízbe fulladni. Folyton érkeznek hírek hajókatasztrófákról. Többnyire kis hajók pusztulnak.

GILLIAN.

Angolból átdolgozva. 30

Berti ezen a reggelen unott hangulatban volt, — később, midőn jobban megismertem, ugy találtam, hogy ez gyakran megcsik rajta. Eleinte nem volt kedve beszélni, sem olvasni sem bármit is csinálni, csak a puha fűben feküdt, kalapját a szeméire huzva, pipájával a szájában, s élvezte a napfényt és az édes illattal teit meleg levegőt. De később megembereite magát és beszélgetett Európáról, Angliáról. Főképpen London érdekelt, ez a nagy város mely oly titokzatos igézzel birt reám, s melyet annyira szerettem volna látni.

Megvallom, egy kissé csalódva éreztem magam, midőn megtudtam, hogy Berti soha sem volt a Towerban, s hogy nem látta a többi ugynevezett londoni látványosságot, épp oly kevéssé, mint én.

— Édes gyermekem, a londoniak soha sem mennek azokra a borzasztó helyekre! — mondá, midőn kifejezést adtam csodálkozásomnak és meglepődésemnek — okosabbak, mintsem hogy azt tegyék, csak a szerencsétlen vidékiek néznek meg mindent és biztosítom magát róla, hogy azok sem nézik meg kétszer. A parkokról, hangversenyekről, színházakról és fogadókról annyi felvilágosítás adhatok, a mennyit csak kíván, de a mit klasszikus Londonnak neveznek, az teljesen ősmertelen nekem.

Ez egy kis csalódás volt, a mit Berti észrevett, mert gondolkozni látszott s rövid halgatás után hosszasan leírta a lord-major fogadását, guilehalli bankettet, melyen a walesi herczeg jelen volt, későbbben fölfedeztem hogy mind a két leírása téves volt. Meglepetéssel, s nem csekély csudálkozással hallottam, hogy volt az udvarnál, hogy bemutatták a walesi herczegnek s hogy látta a s ép herczegnét a bálokban. Elragadtatással hallgattam, midőn leírta a rowet, az operát s az udvari hölgyek pompás öltözeteit és ékszereit.

— Oh, mennyire szeretném mind azt látni! — mondám némi irigységgel. — Ugy szeretem a szép arcokat, a szép látványokat! Berti nevetett egy kissé s kék szemével biztatóan nézett rám.

— Valóban? Szerencsére ezt a kívánságát könnyen ki lehet elégíteni. Azért bizony szükségtelen Angliába menni! Láttam én már itt Afrikában olyan szép arcot, melyhez hasonlót Londonban soha sem láttam.

— Látott? hol? — kérdeztem élénken.

— Hol? itten! — válaszolt
S a folyó tiszta tükrére mutatott. Előre hajoltam s a saját arcomat, csudálkozó tekintetemet láttam és a piros virágkoszorút, melyet Berti tűzött a kalapomra.

— Nos, hogy tetszik? — kérdezte. — De ne nézzen nagyon sokáig a vízbe, nehogy Nárcisz története ismétlődjék. Dóra, ősmerti azt a történetet?

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A szövetkezetbe való belépés formása. A Kuria 1904. nov. 29-én 1629—903. sz. alatt kimondta, hogy a keresk. törvény 224. §-ának utolsó bekezdésében foglalt parancsoló rendelkezés szerint a szövetkezetbe való belépéshez írásbeli nyilatkozat kívántatik, mely írásbeli nyilatkozat más bizonyító tények által nem pótolható; nem ilyen formák között lett tag tehát nem tagja a szövetkezetnek s így az általa törzsbetétek gyaránt, vagyis üzletrészekre befizetett pénzek nem képeznek a keresk. törvény 237. §-ában foglalt rendelkezések alá eső üzletrészt, hanem tartozatlan fizetést.

A gabonafőzsde határidői.

Budapest, jan. 17.

Buza apr.-re	— — — —	19.56
Buza okt. — — — —	— — — —	17.18
Rozs apr.-re — — — —	— — — —	15.36
Tengeri májusra 1905. — — — —	— — — —	14.91
Zab apr. ra — — — —	— — — —	7.59
Repeze aug.-ra — — — —	— — — —	22.30

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905. jan. 17.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	118.77
Magyar koronajárdék 4%	— — —	98.90
Magyar koronajárdék 3 1/2%	— — —	89.28
Magyar földterher entesítési kötvény 4%	— — —	98.50
Horváth-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölesön	— — —	209.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — —	163.—
Osztrák járdék papirban	— — —	99.90

Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.—
Osztrák járadék aranyban	— — —	120.—
Osztrák korona járadék	— — —	100.—
1860. oszt. államsorjegyek	— — —	157.75
Osztrák mogyar bankrészvény	— — —	16.30
Magyar hitelbank részvény	— — —	757.75
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	681.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	652.25
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	19.07
Német birodalmi márka	— — —	117.47
London vista	— — —	290.07
Páris vista	— — —	95.50
20 márkás arany	— — —	23.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

BOROS I. óras és ékszerész
Nagyváradon.

Tisztelettel értem a n. é. közönséget hogy **óra- és ékszerüzletemet Nagyváradon, Fő-utca,** (Nyiri gyógyszerár mellett) jelentékenyen kibővíttem és a le finomabb, legmodernebb árakkal szereltem fel.

Állandó raktáron tartok nagy választékban legfinomabb kivitelű férfi és női arany órákat, láncokat, valamint mindennemű arany és ezüst ékszereket. Az eddigi hiány pótolva, üzletemben a legjobb minőségű lát szerkesztési cikkekét is berendeztem, melyre a t. közönség b. figyelmét külön is felhívom.

Kitűnő szerkesztési tula, ezüst és nikel zs-bórák, szabályozott svájci óra órák nagy raktára.

Jutányos szolid árak.

Javítások pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Az eddigi szives bizalmat megköszönve, további becses pártfogást kér, tisztelettel:

Boros I.

óras és ékszerész.

867.

Belépési felhívás

a „Polgári takaré- és segély-szövetkezet“

10 ik évtársulatába.

A **«Polgári takaré- és segély-szövetkezet»** 1905. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1907 év végéig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér (10 kr.) fizetendő. A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékossgot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresémet-osztalékot hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 1/3 részét 6% os kamattal mellett minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai cheque-lapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 10 fillér (5 kr) beiratási díj fizetendő és egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére írt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjai, valamint mindazokat, kik az 1905. január 3-tól

kezdődő 10-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlet-helyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz. *mielőbb* jelentkezni sziveskedjenek.
Nagyvárad, 1904. november hó.

A »Polgári takaré- és segély-szövetkezet«
943. igazgatósága.

A 10 évtársulat befizetési napjai:

kedd délután . 3—5-ig.
szombat d. u. . 3—5-ig.

A szövetkezetnek ez időszerint 2000 tagja van.

mintegy 35000 üzletrészszel.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

NAGYVÁRADON, Fő-utca elején.

Modern lakás, szálloda és kávéház berendezések iparművészeti vállalata. Telefon: 421 sz.

Elegáns matt és fényezett

BUTOROK

jutányos gyári árban.

GYÁRTELEP: BÉKÉSCSABÁN.

Raktárak: Nagyvárad, Baja.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naplók,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

HÁASZ MANÓ

Megérkeztek!!!

kézmű- és divatáruhaza igen nagy mennyiségben

Nagyvárad,
Zöldfa-utca elején.

gyönyörű farsangi czikkek,

ugyszinte nagy raktár van flitter és selyem czikkekben is.

971.

Minden rőtös czikkben az ismert óriási raktár van.

„Nagyváradai Hitelbank“

részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamattal és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölsönöket

nyújt,

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább

kamatozásu kölcsönöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és foyó száma:

6 hóig elhelyezett 5°-os kamatot összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítottakat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Az igazgatóság.

Gouwellirozott Crepp fodor minden színben.

Nem kiáltó reclam Farsangra még nem létezett, hanem tény.

Bámutatra ragad mindenkit bali idényre érkezett gondos józle-sel összeállított különleges szép színei és olcsósága.

Gyönyörű választék.

Pongais, Luisine és Messaline selymek.
Selyem Lyones, Mousline de soire és Crystallin.
Ajour, himzett és sima batisztokhan.

OLCSÓ ALKALMI ARAK.

Francia bali Crepp divat színek métere . . . . . 33 Kr.
Himzett és sima batisztok remek minták métere . . . . . 25 Krtól
Indis és foulard batisztok gyönyörű színek 120 cz. széles 58 Krtól
Selyem Crystallin és töltagzé kiváló szép színek 120 cz. széles 98 Krtól
Selyem gazé csipke-rózsa himzéssel egy ruhára . . . . . 13'75. »

Klein Menyhért divatáruhaza
SZT. LÁSZLÓ-TÉR,
(HOLDAS TEMPLEM MELLETT)

Ruha díszek divatlap szerint.

PAPLANGYÁR

— más vállalat miatt feloszlik —

Az összes raktáron levő paplanok, Clothok, Chasmirok feltűnő olcsó árban eladatnak.

Mértékszerinti paplanok csak első februárig vállaltatnak.

Tisztelettel **HOFFER BERTALAN** utóda **FÜRST R.**

Szilágyi Dezső-utca, (Adorján ház).

Berendezés eladó. — Helyiség kiadó.